

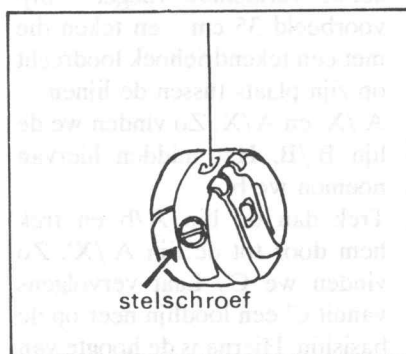
stikken en dan de lucht in

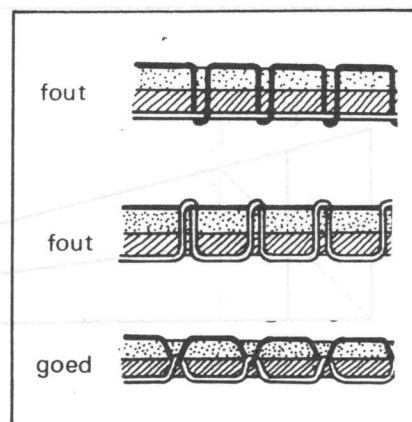
Het bouwen van vliegers vergt kennis van zaken omtrent het bespanningsmateriaal, het frame, de lijnsoort, het te verwachten gedrag in de lucht en voor welke windkracht de vlieger bestemd is en dergelijke. Om tot een goed eindproduct te komen is het naaiwerk minstens even belangrijk. Mariëtte van Donselaar schreef in 1983 een prima artikel voor ons blad hoe met een naaimachine moet worden omgegaan. We herhalen dit artikel hierbij.

De draadspanning.

Controleer altijd eerst de spanning van de machine. Bij een machine met een uitneembaar spoelhuisje stel je de onderspanning als volgt in. Doe het spoeltje in het spoelhuisje en trek de draad door de gleuf. Laat nu het spoelhuisje aan deze draad hangen. Het spoelhuisje moet net blijven hangen en bij een lichte beweging moet het iets zakken en weer blijven hangen. Glijdt het huisje naar beneden of blijft het muurvast zitten, draai dan het stelschroefje op het spoelhuisje iets vaster respectievelijk iets losser.

Vervolgens span je de bovendraad, leg een dubbelgevouwen lapje van het materiaal waarmee je gaat werken onder de machine en stik met een gemiddelde steekgrootte een rechte naad. Deze naad moet er aan boven- en onderkant min of meer gelijk uitzien. Ligt de bovendraad strak en is deze er gemakkelijk uit te trekken, dan is de bovenspanning te groot en moet dus verminderd worden. Ligt de onderdraad glad en is

deze er zonder veel moeite uit te trekken, dan is de bovenspanning te klein en moet dus vergroot worden. Controleer de spanning bij in gebruikneming van elk nieuw materiaal en elk ander soort garen. Het garen kan per kleur nog verschillen. Gebruik altijd hetzelfde garen voor de boven- en onderdraad.

Welke naald?

In het algemeen geldt: dunne stof vraagt een dunne naald, maar ga nooit dunner dan naald no. 80.

Het gebeurt nog al eens dat, wanneer de te stikken naad een dwarsliggende platstiknaad kruist, het voetje terug glijdt (hierover straks meer). Een naald no. 70 komt hier in het gunstigste geval krom uit, maar moet in ieder geval vervangen worden. Zelf heb ik wel met een "jeansnaald" no. 90 gestikt toen ik een wel zeer gladde spinnakernylon soort met erg veel kruisende naden moest stikken. Deze naald heeft de stof absoluut niet beschadigd. Wel moet de punt van de naald in orde zijn, maar dat geldt uiteraard voor elke naald. Vervang een "ploppende" naald, dat voorkomt een hoop irritatie en de stof blijft heel.

Als er op de naaimachine geen knop zit om de druk te verminderen, dan kun je de hendel, waarmee je het voetje op de stof zet, gedurende een paar steken een beetje optillen. Als het voetje te snel van de "helling" af wil gaan, hou dan de stof een beetje tegen. anders kost het alsnog een